

GÁÁRATA

Garáátsiári íjcyáme éllevu Páávoru cáátúnuháámi

Duurúvaju

¹ Oo Páávoru o íjcyáábekée Píívyéébe oke picyóó uwáábóóbedivú Jetsocríjtoke ibóhíitsóóbej tééveri. Tsáháa míamúnaa oke pícyootú téénevu. ² Aabe íñe ílle óóma íjcyámema íhyaami ó caatúnú elle Garáátsiá iíñújiri ámuha cahcújtso múnaa meíjcyáme éllevu. ³ Áámeke óvíi ámúhake Méecááni Píívyéébe píaabó Máavyéjuube Jetsocríjtoj tééveri íbúwajíi ámuha meíjcyaki. ⁴ Muuráhjáa dibye ímillédújuco mewájyuri Jetsocríjtó dsíjivéné íjí imityú meke mújtatsójúcoóronetu meke ipájtyetétsoki. ⁵ Áánéllii metsu dííbyeke maávyéjútso mújyú níjkéváityúne. Ehdu teéne.

Tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóíyóné uwááboju

⁶ Árónáa múhdurá oke pajtyéné Píívyéébeke ámuha mecáhcujtsonetu tsíhdyuréjuco meíjtsámeíñe. Ááneráhjáa tsúúca ámuha ímí mecáhcujtso meké iwájyúne Críjtoj tééveri mééma dibye méénune. Áané mutsííenéréjuco ámuha tsíjijtójiriyé meúwáábócatsíhijcyáne. ⁷ Áánerá tsá tsiíñe íjcyatú meke pájtyetétsóíyóné uwááboju. Íllure ámúhake tsaate íállíñe tsíjijtójiriyé iúwáábóneri máváríchohíjcyá Críjtodítýú íjcyáne uwáábóju

ámúhake imújtátsóroki. ⁸ Ehdu úwáábohíjcyámé hallúrí apíchó teéne. Muurá o íjcyároobe tsíjítóríyé o úwááboca téhdure Píívyéébe óhdi ícúbáhráiyáhi. Áhdure níjkyéji múnáajpi íjcyároróbedi ícúbáhráiyooobe tehdu dibye méénuca. ⁹ Aanée tsúuca éíjyu ámúhake o úúbálleroné íñe tsiíñe ó úúballé tsaate Críjtodítýú íjcyáné uwááboju tsíjítóríyé úwáábóhajchíí Píívyéébe diityédí ícúbáhraíñe.

¹⁰ Ehdu íñe ámúhake o nééne méijtsúcunúdí míamúnaa ímí oke íjtsúcunúrokíyé o íhjúvahíjcyáne. Píívyéébere ihdyu óhdivu tújkevélééneríjyuco o tsúúrámeíhijcyáne. Muurá míamúnáamáyé tsaímíyé o íjcyane o ímílleca tsá Críjtó ícúve múnáajpi o íjcyáítyuróne.

Páávoru uwááboobe íjcyane

¹¹ Aane ihdyu ó imíllé ámuha táñahbémú mewáájacúné íñe dííbyé uwááboju míamúnáá íjtsaméí íjcyatúné o úwáábohíjcyáne. ¹² Tsáháa múha oke úwáábotú teéne. Dííbyerée ihdyu páñetu Jetsocríjtó óhdivu bóhówajtsóné íñe ó úwáábohíjcyáhi.

¹³⁻¹⁴ Muurá ámuha méwaajácú muhdúhjáa tujkénú o dáríívémeíhijcyáné tamúnaa múhdurá Píívyéébeke úráávyehíjcyajíjtó o úráávyéijyu. Téjítóo ávyéta ímí ó waajácú tsijtye tátuykévéejte íjcyáromé ehnííñevu. Aabée téijyu ímiáánéhacáa Críjtó cahcújtso múnaa íjcyámedi ó ícúbáhráhíjcyá dityévaa téénetu íhvetéroki. ¹⁵ Áronáacáhjáa ihdyu pámeeke iwájyudu íjcyaaabe Píívyéébe

tsúúcajátújuco ói o tsíímávámeityúné ihdejuco oke iújuíñé wábyujtsóne. ¹⁶ Aabée oke waajácútsó Ílli Jetsocrijtodívú dííbyedítyú íjcyáné uwáábojúvú ámúhake jodíómú íjcyátúrómeke o wáájácútsoki. Áánerí tsá múúmá o íhjúvatúne. ¹⁷ Muuráhjáa Jerotsaréeri dííbyé uwáábo múnaa táíhdéjuco íjcyaróme éllevu tsá o péétu díityémá téeneri o íhjúvaki. Araábiá iñújuvúree o péébe téhulle íñéubará píívyétútsihyi o ícyahíjcyátsihdyu tsiiñe ó oomí Damájuvovú.

¹⁸ Átsihdyúu botsíi Jerotsaréevu tsiiñe pápíhchúu píjcyábatu o wájujtsibe o péé Péedoró éllevu dííbyema o íhjúvaki. Áábemáa técoomíyí ó íjcyá 15 coojíva. ¹⁹ Áíjyúu tsá tsijtye Jetsóo uwáábó méénuhíjcyámeke o ájtyúmitúne. Apáábyekéree ó ájtyumí íñahbe Jacóóboke.

²⁰⁻²¹ Átsihdyúu o péé Tsíriámá Tsiríitsiá iñújujúvú. Ehdú íñe ámúha éllevu o cáátúnúné pañe o néene Píívyéébe waajácú ímiáanéjuco íjcyane ámúhake o úúballéne. ²² Áábekée oke tsúúca téhullé múnaa waajácúhi. Áánetúikyée tsá Jodéa iñújujri íjcyáné cahcújtsó múnaa oke wáájácútsúne. ²³ Apááñéreváa lléébohíjcyámé tsaate óhdityu néhijcyáne: “Éhnée éjyú Crijtóke mecáhcújtsóné hallútú ávyetá ícubáhrá méhdi méénuhíjcyaabévá muhdú ícyooca teene úwááboobéré pehíjcyáhi.” ²⁴ Ehdúváa tsaate óhdityu néhijcyáné illéébóne mítyane Píívyéébeke duurúvahíjcyáme.

Páávoróké uwáábojte wáájacúne

¹ Átsihdyúu tsúuca 14 pójcyá pájtyéné boone tsiíne Jerotsaréevu o péébema Benabéemútsí Tíítóma pééhií. ² Áámútsimáa o péé téhullévú Píívyéébere oke túkévéjtsóneri. Áijyúu tsamééré técoomí cahcújtsó múnáá túkévéjtsojte píhcyáávémeke ó úúballé íne ámuha jodíómú íjcyátúrómeke o úwáábohíjcyánetu muhdú oke ditye íñéékií. ³ Árónáacáa oke néeme tehdújuco o úwáábohíjcyáne. Aamée tsá íná néétu Tíító óóma íjcyabe kíhdyahírótsámeítyúnetu. Tsáháa dibye kíhdyahírótsámeítyú jodíómuube íjcyátúnéllííhye. ⁴ Árónáacáa íjcyámé tsaate íllure íállííne ímíáámédú múúhake náhbévahíjcyáme. Aamée imíllé Críjtoéjté muha meíjcyame téené taúhbaju meméénújúcoótúmeke tsiíne múúhake téénevu ííbúwajtsóne. ⁵ Áróneríi tsá muha meíícúvetú Críjtodítýú íjcyáné uwááboju mecáhjújtsóneríyé mepájtyeténetu ámúhake muha memújtsótuki.

⁶ Aamée táehníínevu íjcyarómé túkévéjtsojte tsá oke béhné uwáábó téénetu méénutúne. Árónáa tsá o íjyácunútú ditye táehníínevu íjcyáneri. Muurá Píívyéébe tsahdúré meke íjtsúcunúhi. ⁷⁻⁸ Aamée ímí íjtsúcunú Pééedorókée tamúnaa jodíómú uwáábóóbedívú ipícyohdu téhdure oke Píívyéébe pícyoone ámuha jodíómú íjcyátúrómé uwááboobe o íjcyaki.

⁹ Aanée páñétúejte Pééedoroo, Jóóaá, Jacóóboo, íjcyame ímí íjtsúcunúne múhtsikye Benabéema mityane dúúrúvaméré néé muhtsi téené wákimyéí meméénu jodíómú íjcyátúmé pañe téhdure

tamúnáá pañe téené wákimyéi ditye méénúné tujkéveri. ¹⁰ Áánemáa múhtsikye néeme muhtsi mepíáábohíjcyá ídáátsóméhjike. Aanée ímí ó ijtsúcunúhi.

Péédoróké Páávoró úhbane

¹¹ Áronáacáa Péédoróké Ajtiokííavu ó tsijpájúú dibye múhdurá íjcyáné hallútu. ¹² Muuráhjáa ámúha múnaa jodíómú íjcyátúmema dibye májchórónáa tsaate múúha múnaa Jacóóbo hájkímú íhdééné taúhbaju úráávyehíjcyámé técoomívú wájtímedítýú waabe diityédí íllityénema. ¹³ Áábedítýúu ííwáne tsijtye tamúnáa tsúúca cahcújtso múnaa íjcyarómé téhdure wááhií. Áhdurée táñahbéébé Benabée diityédítýú ííwáne wááhií. ¹⁴ Ehdúu tsúúca cahcújtso múnaa íjcyarómé dárííwémeíñé hallútú Péédoróké pámeere pihcyááve múnááj pñínévú o nééhií: “Muúbej, uu muurá jodíómuube u íjcyároobée tsúúca ú íhvejtsó íhdééné taúhbaju u úráávyehíjcyáne. Aabe ¿íveekí téenevu ú táúhbahíjcyá memúnáa íjcyátúmeke teene u úráávyécóóbejíívari?” Ehdúu o néé Péédoróke.

Mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténe

¹⁵⁻¹⁶ Muurá muha jodíómú pañétúejte Píívyéébeéjté mejcyame tsúúca méwaaajácú Moitséeúvuj tééverií múúhá íhdé múnáaúvuke dibye ájcúné taúhbaju muha meúráávyeróné múúhake pájtyetétsoítýuróne. Apááñééré ihdyu Jetsocríjtóo mewájyuri dsíjívéné pamévaré mecáhcújtsómeke ímíáámedi díllóobe.

17 Aane dílbyej téeveri Píívyéébema meímíbaávyéíyóneri metsúúrámeihijcyámé méwaajácú ímiááné ímityúmé meijcyane. ¿Áánélliihyéhaca Críjto nééjuriyé ímityúmé méicyahíjcyáhi? Tsáhaá. Tsá tehdu tene néétune. 18-19 Muurá teene taúhbaju o úráávyéeroobe tsá Píívyéébema ímí o íjcyáítyuróne. Áánéllii ténejcútú ó ijcyá dsíjívéebedú teene o úraavyéjúcoótúnélliihye. Aabe ihdyu ícyooca ó tsúúrámeihijcyá muhdú Críjtoj téeveri tsaimíyé Píívyéébema o íjcyáíyóneri. Muurá o íhvejtsójúcooróné tsiíñe o úráávyéhajchíi oore ó tútávajtsáméííhi. 20 Áánéllii tsá o ímillédú o íjcyájúcootúne. Ícyooca ó ijcyá Píívyéébé Hajchíi tawájuryi dsíjívéebeke o cáhcújtsoobe oke túkévéjtsóné pañe. 21 Aane tsá mújyú o íhvéjtsóítyuró mekéé íídaatsólléne mééma dibye méénune. Muuráhjáa teene taúhbaju néhdu meijcyáne j téeveríyé ímiáámedi meke dibye dílloca Críjto dsíjivéné tsá íínetú meke píáábóítyuróne.

3

Críjtore meke pájtyetésóne

1 ¿Áyu ámuúha Gáaratá cahcújtso múnaaj! ¿Múamíi ámuúhake tútávajtsómé tsáhájucó ímí ámuha meúráávyetú Jetsocríjtóo mewájuryi páwachékevu dsíjivéné mecáhcújtsóneríyé mepájtyeténé ámuúhake o úwaabóne? Ááneráhjáa tsúúca ámuha ímí méúraavyé tééné uwááboju. 2 ¿Acáa tsá Píívyéébé Apííchó ámuhá pañevú úcáávetú teene ámuha mecáhcújtsóijyu? ¿Mityá

ítayáuhbajúree ámuha meúráávyénéllii ámúhá pañévu úcaavéne? Áyu cána oke menej.
 3 ¿Íveeki ayájú allíurá ámuha menéeme múhdurá médáriívémeí tsúúcajáa Píívyéébé Apííchó túkevéjtsó pañe ámuha meíjcyame? ¿Aca ámuha méijtsúcunú ámúhá ihnáhooríyé tsaimíyé dííbyema ámuha meíjcyáiyóne? 4 ¿Muhdú bañúháñe ámuha téené hallútú meícúbáhrámeíhijcyané íveeki méihvejtsóhi? 5 ¿Mityá ámuha méijtsúcunú Píívyéébé taúhbaju néhdu meíjcyanéllii dibye méema méénuráítyúronéhjí méénuhíjcyáne? Muurá ihdyu Críjtoke mecáhcújtsómé pañévu Íapííchó ipícyóónej téeveríyé méema méénuhíjcyaaabe ténehji.

6 Muuráhjáa Aavarááuvú ímí dííbyeke cáhcújtsónéllii ímiáábedi dílloobe dííbyeke.
 7 Áanéllii ímí Píívyéébeke mecáhcujtsómé dííbyeúvúj tsiménémúhaabe méijcyáhi.
 8 Tsúúcajátújucóhjáa muurá mee pámeere ámuha jodíómú meíjcyátúrómema tsaimíyé dííbyema meíjcyaiñe Aavarááuvuke dibye illu nééneé: “Ímí oke u cáhcújtsónéllii dijtyéeveri pámeere ííñújri íjcyámeke ó píááboóhi.” Ehdúhjáa neebe Aavarááuvuke. 9 Aane muurá téhdure Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke píááboobe dííbyekée ipíaabódu.

10 Áánetu eene taúhbaju iúráávyeneríyé ipájtyeteyóné ítsúcunúhíjcyámé hallurí apííchó teéne. Muurá Píívyéébé waajácúháámítu nééneé: “Píívyéébé taúhbaju múhdurá úráávyehíjcyámé hallurí apííchó teéne.” 11 Aane muurá méwaajácú teene taúhbaju néhdu íjcyáiyóneri tsúúrameiyómé

tehdu íjcyátúmeke Píívyéébe ímiáámedi díllóityúne. Íllu tsiíñe néene dííbyé waajácúháámitu: “Píívyéébeke ímí cáhcújtsómeke ímiáámedi dibye díllome pájtyéteéhi.” ¹² Áronáa teene taúhbájutu Píívyéébee Moitséeúvuj téeveri meke íajcúnetu neeráhi: “Páneere taúhbajúúné néhdu tsaímíyé íjcyame ihdyu pájtyetéiyáhi.”

¹³ Áronáacáa tehdu meíjcyátúné déjúcotu méhdi dibye ícúbáhráiyóné ihdétú tsúuca Críjto meke iwájyúne pájtyetétsóhi. Muurá dííbyé waajácúháámitu néeneé: “Ímityúmé átéréejtéké cáámetu úmáhájcutu picyóóme.” ¹⁴ Ahdújucóhjáa muurá Píívyéébe Críjtoj téeveri pámeekéré píaabóné jodíómú íjcyátúróméhjíma Aavaráaúvukée íñéhdújuco. Áhdure Críjto pámeere dííbyeke cáhcújtsómeke ájcuú Íapííchotu ípyée íñéhdújuco.

Píívyéébe Aavaráaúvuke pítyajcóné

¹⁵ Aane cáhawáá ámuha táñahbémuke o néé muhdú maállítyu meméénune. Muurá tsaatémá tsané wákimyéí meméénu téené waajácúháámitu memémé mecáátúnúné boone tsáhájjuco múha tsíhdyuréjuco meíjtsaméí cápáyoácóityuróne. ¹⁶ Ahdúhjáa muurá Píívyéébe Aavaráaúvuke néé dííbyéj tsiíménémúháábedítyú tsáápiikye ipícyooíñé míamúnáake pájtyetétsóííbyeke. Tsáháhjáa dibye íwaajácúháámitu néétu pívámeváké ipícyooíñe. Neebéhjáa tsáápiikyéré ipícyooíñé Jetsocríjtoke. ¹⁷ Muuráhjáa dííbyeúvuke Píívyéébe ipítyajcóné boone 430 pijcyábatu ítyaúhbajúvú jodíómuke ajcú Moitséeúvuj téeveri. Áronáacáa tsá téené

hallúhcuri dibyée Aavarááuvuke pítajcóné wáájácúratúné ijcyatúne. ¹⁸ Muuráhjáa teene taúhbaju meúraáavyeneriyé mepájtyetécá álliúreiyó teene dííbyeúvukée Píívyéébe pítajcóné. Áronáacáa muurá dííbyeke iñéhdújuco dibye méénune.

¹⁹ ¿Aanéé íveenévúrá ájcuube teene taúhbajúvú meke tene ipájtyetétsokíjívvari? Muuráhjáa ihdyu teene níjkyéji múnáaj tééveri pícyoobe mewáájacu múhdurá meícyahíjcyané Jetsocríjtói bóhówáávétúné hajchóta. ²⁰ Áronáacáa tsá tehdu Píívyéébe Aavarááuvuke tsíjtyej tééveri pítajcotúne. Muuráhjáa ihdyu ávyeta dííbyere dííbyeúvuma ihjyúváhi.

Píívyéébe taúhbaju

²¹ ¿Áanélliihyéhaca Moitséeúvuj tééveri dibye meke ítyaúhbajúvú ájcune tútávajtsó dibyée mééma imyéénuíñé nééneé? Tsáhaá. Muuráhjáa tene néhdu meíjcyáneriyé mepájtyetécá ímiáámedi meke díllóíyoobe teene meúraáavyémeke. Aacáa tsá mepájtyetéiñe tsíjijtóriyējuco dibye méénúityuróne.

²² Áronáa muurá dííbyé waajácúháámitu nééne ímítyúné pañe meíjcyame Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke dibye pájtyetétsoíñe.

²³⁻²⁴ Muuráhjáa ímiááné éhne múúne tsíméké metúkëvejtsódú taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe méícyahíjcyá Jetsocríjtói méhdivu bóhówáávétúné ihde. Aabée méhdivu bóhówáávéébeke mecáhcújtsómeke bótsíi Píívyéébe ímiáámedi díllóhi. ²⁵ Aame ícyooca tsáhájucó taúhbájú túkévéjtsó pañe meíjcyájúcootúne. ²⁶ Ícyooca

méijcyá Píivýéébej tsíímeréjucó pámeere Críjtoke mecáhcujsóme. ²⁷ Muuráhjáa ímiááné dííbyeéjité méijcyáné uubállé metsójsótsámeímyé méijcyá dííbyedúréjucó. ²⁸ Áánéllíi tsá menééítyuró tsíjtyere jodíómú íjcyane. Téhdure tsá menééítyuró tsíjtyere gríéégómú íjcyane. Áhdure tsá menééítyú tsaate ímí íjcyánáa tsaate tsíjtyé hójtsí pañe íjcyane. Muurá ihdyu pámeere tsííñé míamúnaa íjcyáróméhjima wajpíímuma waalléémú méijcyá tsamééré Críjtoéjite. ²⁹ Ehdu pamévare dííbyeéjité méijcyame méijcyá Aavaráaúvúj tsííménémúhaabe. Áánéllíi téhdure méwáábyuta teene dííbyekée Píivýéébe íájcuíñé nééneé.

4

¹ Cáhawáá méijtsúcunuj, muurá tsaapi tsíímene cááni dsíjívéné boone dííbyé tsíéméné aabájaabe íjcyáiibe iáyáné hajchótá ihdícyaabedú íjcyá tsaaté hójtsí pañe. ² Aabe íbúwajíí ícyahíjcyá cááníuvúu diityéké téénevu níwaavémé díbye kéémécooca dííbyeke ájcúíibe. ³ Ahdúu muurá éíjyu méícyahíjcyá taúhbaju meke túkévéjtsóné pañe Críjtói méhdivu bóhówáávétúné hajchóta. Aamée méitsúcunúhijcyá teene meuráávyeneríyé mepájtyetéiyóne. ⁴ Áronáacáa Píivýéébe Íllíkye meéllevu wállóóíñe éévé úújeténéllíi bóhówááveebe wállé ííbúwá déjucóvú ípíivýéévéneema. Áábekée dille tsíímávaabe keemévé téenere Moitséeúvuj téeveríi díbye ájcúné taúhbájú pañe. ⁵ Ehdúu Jetsocríjtó méhdivu íbóhówáávéne meke ímíjpyetétsó taúhbájú meuráávyerómé ímityúmé

meíjcyámeke botsíi Píívyéébe ítsíímedi idíloki. ⁶ Aane ímiáané dííbyej tsíímé meíjcyane méhdityu íbóhówaúcunú mépañévú pícyoobe Íapííchó Íllíj tééveri. Áánere muurá meke túkévéjtsóneri dííbyeke mecáánivámé ménehíjcyáhi: “Llihíyo múúháj Caánij.” ⁷ Aane ícyooca dííbyej tsíímé meíjcyámé hallúrí tsáhájucó ñná íjcyatúne. Áánéllíi meke ájcuíibye íavyéjuvu Jetsocríjtoke mecáhcújtsónej tééveri.

Cahcújtso múnáadi Páávoró íjyácunúne

⁸ Muuráhjáa ihdyu éíjyu ámuha Píívyéébeke mewáájácútúnéllíi íhdícyanéhíí mecáániváné méíícúvehíjcyáhi. ⁹ Áánetu ícyooca tsúúca ámúhakyé díbye wáájacúmé ámuha méíjcyá dííbyeéjte. Árónáa ¿íveekí ámuha méimíllé tsiíñe íhdééné taúhbaju meúraavyéne? ¿Mityá ámuha méimíllé tsiíñe tééné pañe meíjcyane? ¹⁰ Muurá ámuháí méíjtsúcunúpí eene ténevá píjcyábádú, ténuhbávádú, kéjcoojííí ámuha Píívyéébeke medúúrúvahíjcyánetu ámúhakyé díbye ímiáámedi díllóiyóne. ¹¹ Ehdu ámuha múhdurá medáíívémeíñetu ámúhadítúyú o nées bañúháñéubáhjáa ámúhakyé o úwáábohíjcyáne.

¹² Árónáa ihdyu ámuha táñahbémuke o nées íhdée ámuha meícyahíjcyané meúraavyéjúcóótuki. O íjcyadúréjucó meíjcyá. Muuráhjáa tujkénú ámúhakyé o úwáábócooca tsá oke ámuha metsáííletú tsííjítóréjucó o úwáábórónáaáca. ¹³ Muuráhjáa téíjyu ámúhakyé ímiáájú ó úwáábohíjcyá táhálluúúneri o chéméroóbe. ¹⁴ Áróóbekée muurá ámuha oke éhdíívalletúméré tsaímíyé

mewáátsúcúpéjtsóóbeke méíícúvehíjcyá muhdú Jetsocríjtomútsikye níjkyéji múnáájpiima ámuha méíícúvéiyódu.

¹⁵ Muuráhjáubáhjáa ámuha mepíívyetécá táhálluúúcú oke mecápáyoácóiyá ámúhá hálluúúnetúréjuco. Áámeke ¿íná ámúhake pájtyeme íveekí tsáhájucó óhdi ámuha méíícúvetúne?

¹⁶ ¿Ámuháubá méijtsúcunú ámúhake o tsárílléne ehdu o néhijcyáne? Muurá ihdyu ímiááne tehdujúco ámúhake o néhijcyáne.

¹⁷ Muurá eene ámúhake íné imíjyaú úwáábohíjcyámé tsá ímiá uwáábó méénuhíjcyatúne. Íllure muurá ámúhake óhdityu imújtátsóro úwáábohíjcyámé diityé uwááboréjuco ámuha meúráávyeki.

¹⁸ Áronáa ihdyu tehdujúcooyó ímiá uwáábó ámúhake imyéénu ámúhadi ditye tsúúrámeíñe. Tsá idyé ámúhama o íjcyánélliihyéré ámúhadi ditye tsúúrámeíhíjcyáítyuróne.

¹⁹ Aane ámuha áátsíímédú menéeme tsiíñe múhdurá medáríívemeíñe ídátso oke pajtyé éhne múúne walle itsíímáváne ávyeri ícúbáhrámeídyu. Aabe ámúhadi ó íjyácunúhíjcyá Críjtokéréjuco ámuha mecáhcújtsóne dibye íjcyadu meíjcyáíyóneri.

²⁰ Múhduúvúrá ó íjtsúcunú ehdu ámuha meícyahíjcyáne. Áánéllii ihdyu múhdutúiyó ícyoocáre ámúhama o íjcyane ímiíñeúvú ámúhake o úwááboki.

Agáama Tsááramúpidítyú íjcyáne uwááboju

²¹ Muurá ámuha méijtsúcunú Moitséeúvuj tééverí Píívyéébe meke ájcúné taúhbaju néhdu meíjcyáneri mepájtyeténe. ¿Aca tsá ámuha mewáájacutú muhdú

dííbyé waajácúháámitu tene cáátuváne? ²² Muurá téhaamítú nééne Aavaráaúvúhjáa míityétsikye tsíimaváne. Páñétúelle méwadívúhjáa tsíimávaabe tsáápiikye. Áánetúhjáa tsíjpiikye tsíimávaabe íúníu múnáálledívu. ²³ Aanéhjáa íúníu múnáalle Agáadívú dibye tsíimávaabe ihdícyaabéré íñe meíjcyadu. Áánetúhjáa páñétúelledívú dibye tsíimávaabe diibyéjucu Píívyéébéhjáa diityétsikye iájcuíñé néhíjcyaaabe. ²⁴ Ehdúhjáa tsíimávamúpí Píívyéébe míamúnáake míjijtócuri túkévétsoíñe. Diilléhjáa muurá Agááj tsíménémúhaabe tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújucu Moitséeúvukée Tsinaíí caméhbaúvú Píívyéébe ítyaúhbajúvú ájcúné pañe íjcyame ícyahíjcyáne. ²⁵ Áánéllii muurá téhbau Aráabiá iiñújiri íjcyahbáú memévá díilleúvu déjutu. Muurá Jerotsaréeri íjcyame taúhbájú pañe ícyahíjcyá díilleúvúj tsíménémúhaabée tsíjtyé hójtsí pañe ícyahíjcyádújucu. ²⁶ Áánetu ihdyu níjkyéjiri íjcyané Jerotsarée múnáa meíjcyame tsáhájucu téené pañe meíjcyatúne. ²⁷ Muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééne Tsáarádityu:

Ajchíibá u íjcyárolle kímóóvétulléré ímíjyuuri díicya.

Muurá úi ú tsíimávaáhi. Aame díítsime ávyetá mityámé líyááteé díúníu múnáállej tsíimé líyaaténé éhniíñevu.

Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu.

²⁸ Ámuúha táñahbémut, Píívyéébéhjáa néhdújucu Itsáake cáánímutsi tsíimaváne. Áhduréhjáa dibye néhdújucu íñe tsúuca dííbyej tsíimé meíjcyane. ²⁹ Árómeke íñe tsaate meke muhdú

dáríívehíjcyá íhdééné taúhbaju iúráávyeneri éhnéhjáa Píívyéébere píáábóneri Aavaráá páñétúelledívú tsíímáváábeke iúnú múnááledívú dibye tsíímávaabe tsáríllehíjcyádu. ³⁰ Téénetu muurá Píívyéébé waajácúháámitu nééené: “Díúnú múnáálleke dijchívyetso dihjyátú illímájucó. Tsá páñétúelle dítyáábadívú u tsíímáváábé wáábyuta íjcyane dííbye éhné íjcyatúne.” Ehdu nééne Píívyéébé waajácúháámitu. ³¹ Ahdícyane, ámuúha táñahbému, tsá meíjcyatú iúnú múnááledívúu Aavaráaúvú tsíímáváábéj tsíménémúhaabe íjcyadu. Muurá ihdyu méijcyá páñétúellée Tsáarádivu dibye tsíímáváábéj tsíménémúhaabe íjcyadu tsúúca páñétúejpi Píívyéébé Hájchikye mecáhcújtsónéllíhye.

5

Jetsocríjtokeré meúraavyéne

¹ Muuráhjáa Jetsocríjtó tsúúca meke íjchívyetsó taúhbaju meke tükévéjtsóné pañe meícyahíjcyánetu. Áánéllí metsu dííbyekéréjuco meúraávyé ímíñeúvu. Óvíjyacóóné ámuha téeneri metsúúrameíhijcyané meke pájtyetétsóiyónerííívari.

² Aane cáhawáá ímíñeúvú melléébo ámúhakye o nééené. Muurá ámuha mekíhdyahírótsámeíñetu ímiáámedi Píívyéébe ámúhakye díllóiyóné ámuha meíjtsúcunúne tehdu meméénúmeíhájchíí tsá Críjto ámúhakye pájtyetétsóityúne. ³ Áronáa ihdyu o néé tehdu imyéénúmeíñe ímí Píívyéébema íjcyáíyóneri tsúúrameíhijcyámé óví ávyeta muhdú

teene taúhbaju néhdu íjcyáhi. ⁴ Áronáa íllure ámuha téeneri mémújtátsámeí Píívyéébee meke iwáýyúne Críjtoj téeveri mepájtyetéiñe méénúnetu. ⁵ Muurá ihdyu ímiáámedi meke dílloobe Íapííchó meke túkévéjtsóneri Jetsocríjtoke mecáhcújtsómeke. ⁶ Áánéllii mekihdyahírótsámeítyúné tsá muhdú néétune. Áhdure mekihdyahírótsámeíyóné tsá meke píáábotúne. Apááñéré ihdyu ímiááné Jetsocríjtoke mewáýyúne mecáhcujtsóné meke píaabóhi.

⁷ Aanée muurá tsúúca tehdújuco ámuha meúraavyéne. ¿Áané mutsíhdyúhjáa íveekí tsáhájuco ámuha téené uwááboju ímí mecáhcújtsotú múha nééjuri? ⁸ Ááneráhjáa tsúúca Píívyéébe ámúhake ijchívyetsó tenejcutú Jetsocríjtoj téeveri. Aane tsá dílbyedítú tene íjcyatú eene piéénéré ámuha meúraavyéne. ⁹ Muuráájubá ihdyu ámúhadítú tsáápihdítúré íjcyane ehdu ámúhake dárívé éhne múúne haríínallíjyú metátsajcóné pañévu íooríchetu áyánéwu mepícyooróné páneeríyéjuco mújtadu. ¹⁰ Áronáa ó waajácú Píívyéébe tsiíñe ámúhake píááboíñé ámuha meíhveté taúhbaju néhdu ámuha meíjcyáneri mepájtyetéiyóné ámuha meíjtsámeíhíjcyánetu. Áánetu ihdyu íhnáhooíñé díbye ícúbahráné ámúhake mútátsohíjcyámedi.

¹¹ Muurá téhdure óhdityu nehíjcyámé oova mekihdyahírótsámeíñeríyé ímí Píívyéébema meíjcyane o úwáábohíjcyáne. Áronáa teene o úwááboca tsá oke ditye tsarílléityuróne. Muurá ihdyu Críjtoj téeveríyé mepájtyeténé o

úwáábohíjcyánéllii oke tsaríllehíjcyáme. ¹² Aame ihdyu óvíi illuréjuco ámúhadítýú dówaavéné téeneri ámúhake pátsáricyohíjcyáme.

¹³ Muuráhjáa tsúuca Píivýéébe ámúhake ijchívyetsó téenetu. Aame ámuha tsáimiyéjuco meíjcyame tsá ímityúné meméénújúcóóityúne. Ímíneúvú pamévamáyé mewájýújcatsíñe mépiáábojcatsi. ¹⁴ Muurá tsane dííbyé taúhbaju néehíi: “Pamévakéré múu wajýú muhdú u wájýúmeídyu.” Ehdu muurá pamévakéré mewájýúhajchíi tsúuca mémeeenú páneere dííbyé taúhbajúúné muhdú meíjcyáiyóné meke néhíjcyáne. ¹⁵ Áánetu tehdu ámuha mewájýújcatsíñe mépiáábojcatsííyótsihvu illure ámuha meícúbáhrájcatsíhajchíi muurá illure ámuha métútávátsójcatsíhi.

Píivýéébé Apíícho meke túkévéjtsóne

¹⁶ Áánéllii ámúhake o néé Píivýéébé Apííchó túkevéjtsó pañéréjuco ámuha meíjcyá ímityunéhjí ámuha meméénújúcóótuki. ¹⁷ Tsá dííbyé Apííchó ímíiletú meímillédú meíjcyane. Téhdure ténehji méhdivu cátuhtsó teene meke túkévéjtsóné pañe meíjcyáiyóne. Ehdu panéjcvávú téneecu cátuhtsójcatsíñéllii éhnííñevu métsúúraméi Píivýéébé Apííchó túkevéjtsó pañe ámuha meíjcyáiyóneri. Óvíjyacóóné ámuha meímillédú meíjcyane. ¹⁸ Aane ímiááné ámuha dííbyé Apííchó túkevéjtsó pañe meíjcyáhajchíi tsáhájjuco ámuha íhdééné taúhbájú túkevéjtsó pañe meíjcyájúcootúne.

19 Muurá íimillédúré icyahíjcyámé tsá téévetúne. Panévare muurá ímityunéhjí méénume ihdícyáméhjíma dómácócatsíhijcyáhi. ²⁰ Aame níjcyotájtekéré duurúvahíjcyáhi. Nomíuuváwu nééme tsané úhbajcátsiyíyé íjcyame itsárílléjcatsíñe waabyénúcatsíhijcyáhi. Iiye ímí íjcyáiyóné imílléme. Ehdu idyáíívéjcatsíñe ílluréjuco ditye dóhwábahíjcyáné íhdyúeháhjíréjuco. ²¹ Aame nomíutááváwu nééme dsíjívétso múnaa, líiyiicyáve múnaa, íjcyame majchó ávyétá mityáne. Áhdure tsíñehjí panévare ímityúné méénuhíjcyáme. Aane éíjyúu ámúhake o néhdu tsá múu tehdíivanéhjí méénutúne. Muurá tehdu nénehjí méénume tsá Píívyéébé avyéjúeje íjcyatúne.

²²⁻²³ Áánetu ihdyu Píívyéébé Apííchó meke tükévéjtsóné pañe meíjcyame méwajyújcatsíhi, méimíjyúúhíí, tsíñehjí meke pájtyeróné máaabúcuhi, tsaímíyé pamévamáyé méíjcyáhi, tsíjtyeke mépíaabóhi, panévare óóchevéletúme mémeenúhi, ídaatsómé méíjcyáhi, tsá ímityúnéhjíwú metáhjátsámeityúne. Ehdu Píívyéébé Apííchó meke tükévéjtsóné pañe meíjcyame tsá íhdéené taúhbaju néené tsíjítoríyé meíjcyatúne. ²⁴ Muurá Críjtoke mecáhcujsómé ímityúné icyánéjcutu méíjcyá dsíjívemédú ténéhjí éllewu meíjcyájúcoótúnéllíhye. ²⁵ Aame méíjcyá Píívyéébé Apííchó meke tükévéjtsóné pañe. Áánéllí metsu meíhvéjtsámeí tééneréjuco meke tükévéjtsóné pañe meíjcyaki.

²⁶ Tsáhájucó ávyéjuuháñé mellííñéityuróne. Tsá íínerí menómíutááváítyuróne. Tsá ímityúné

medárríívéjcatsíityuróne.

6

Mepíáábójcatsíñe

¹ Aane tsaate ámúhadítyú ímityúné pañévú mújtáhajchíí mépiáábó ditye tsiíñe ímíjpyetéki. Áronáa ihdyu ímíñeúvú chooco méuwaábó diityéke. Áane téibúwá meíjcyá ámuháyējuco tehdu meíjcyátuki. ² Ehdu mépiáábójcatsí múhdurá ámuha meícyahíjcyánéhjitu Críjto ímillédú ámuha meíjcyaki.

³ Muurá iye íhtsutúmé íjcyane íjtsúcunúmeímyé tsíjtyeke ipíáábóiyónéhji éllevu íjcyatúmé állímyeíhi. ⁴ Cáhawáá ihdyu ámuha tsáápiitsa métsúúraméí Críjtoke ámuha meúraavyémé tsaímíyé meíjcyáíyóneri. Áronáa ihdyu tsá múu íjtsúcunúmeítyú tsíjtyé ehnííñevu ímí íjcyane. ⁵ Muurá íjcyanéi pámeere ímityúné meméénuhíjcyané meméénújúcúóóityuróne.

⁶ Áhdure ámúhake o nées íñe Píívyéébé ihjyu ámúhake úwáábohíjcyámeke ámuha mepíáábo panévatúré íñe tájpi ditye íjcyáíñetu.

⁷ Aame tsá múu állímyeítyúne. Méíjtsámeídí Píívyéébe wáájácúityúné ímityúné ámuha meméénuhíjcyáne. Muurá ímityúné méénuhíjcyámeke téene áhdovu ájcuííbye.

⁸ Aame ílluréjuco wágóóóveíñe ímillédú ícyahíjcyáme. Áánetu Píívyéébé Apííchó meke tükévéjtsóné pañe meícyahíjcyámé méújcuú múijyú medsíjívéjúcúóóityúne bóhi. ⁹ Áánéllii metsu óóchevéletúmé ímiáánéré meméénuhíjcyaki.

Ehdu muurá ímiáámé meíjcyáhajchíí tééne áhdó tsaímiyéjuco meíjcyaiñe. ¹⁰ Áánéllii metsu pamévamáyé ímiááméré meíjcyaki. Tsá Críjtoke mecáhcujsómé tsané nahbémú meíjcyame ímityúné medáríívéjcatsíityuróne.

Páávaro pítajcóné

¹¹ Aane íñe ámúhake o pítajcóné ooréjuco páñetu o cáátunúne. ¹² Muurá eene tsaate Críjtoke úraavyémé tééné hallútú diityéké tsijtye ímityú íjtsúcunúiyónélliihyéré ámúhake táúhbahíjcyá ámuha mekíhdyahírótsámeíki. ¹³ Árome muurá tsá panévare teene táúhbaju nénehji méénuhíjcyatúne. Muurá íllure imítajkímyeí ámúhake téénevu táúhbahíjcyáme. ¹⁴ Áánetu ihdyu tsá o ímíletú íínerí o mítajkímyeíiyóne. Apáañéré ihdyu ímí ó íjtsúcunú mewájuryí Críjto páwachékevu dsíjívéebeke o cáhcújtsónéllii táimityú táhallurí íjcyájúcootúne. Aabe tééné pañe o íjcyájúcoótúnéllii ténejcútú ó ijcyá dsíjíveebédu. ¹⁵ Ahdícyane tsá muhdú tene néétu mekíhdyahírótsámeítyúne. Áhdure mekíhdyahírótsámeíyóné tsá íínetú meke píáábotúne. Áánetu ihdyu Críjtoke mecáhcujsómé tsíhdyuréjuco mecápáyoovéné meke píaabóhi. ¹⁶ Aane óví Píívyéébe meke íídaatsóllédú íjcyabe pámeere pahúllevaré ihñéjté íjcyámema ámúhake píaabó íbúwajíí ámuha meíjcy muhdú ámúhake o úwáábohíjcyádu.

¹⁷ Óvíjyacóóné ámuha oke múhdurá medáríívehíjcyáne. Muurá íñe Máavyéjuube

Jetsocriįtoke o cáhcúįtsóné hallútú oke ditye méénuhįjcyáné matyáwááné táįpíįyi įjcyánetu méwaajácú díįbyé wákimyéi múnáajpi o įjcyabe ímiááné ámúhake o néhįjcyáne.

¹⁸ Ahdícyane óví díįbyeręjuco ámúhake pámeekéré panévatu píaabóne. Áyu tehdújuco.

Píivýéébé ihju: jetsocríjyodítyú cáátúnuháámi
New Testament in Bora (PE:boa:Bora)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bora

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Boara [boa], Peru

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bora

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

6f878dbd-e896-5e27-b788-1442926dfc48